

Puolueen puheenjohtaja Sari Essayah
Poliittinen tilannekatsaus
KD puoluekokous
Oulu 24.8.2019

Hyvät puoluekokousedustajat, hyvät kuulijat,

Viime kevään eduskuntavaalit muuttivat poliittista voimatasapainoa maassamme. Viime kauden hallituspuolueet kokivat lähes ennennäkemättömän vaalitappion. Yksi hallituspuolue tippui kokonaan eduskunnasta, pääministeripuolueen kannatus suli merkittävästi ja kolmannenkin hallituspuolueen kannatus laski sen verran, että sen pystyi syrjäyttämään kevään hallitusneuvotteluissa. Vaalituloksen seurauksena ja Keskustan avittamana syntyi kansanrintamahallitus, jonka alkutaivalta on leimannut sisäinen kinastelu siitä, mitä Säätytalolla tulikaan oikein sovittua.

Me Kristillisdemokraatit tavoittelimme vaaleissa vaalivoittoa ja suurempaa edustajamäärää. Vaikka onnistuimme lisäämään kokonaisuäänimääräämme 15 000 äänellä, ei se riittänyt nostamaan uusia kristillisdemokraattisia kansanedustajia eduskuntaan. Kampanjaan ja odotuksiin nähden tulos maistui karvaalta. Kuitenkin viimeksi vuonna 2007 olemme saaneet eduskuntavaaleissa enemmän ääniä kuin nyt, joten kannatuksen kasvua ei pidä myöskään nonseleerata. EU-vaaleissa ylsimme haasteellisessa tilanteessa käytännössä samaan äänimäärään kuin viime EU-vaaleissa, vaikka silloin meillä oli sekä istuva meppi että ministeri ehdokaslistalla.

Pidän hyvin todennäköisenä, että hallituspohjan muotoutumiseen meidän eduskuntavaalituloksella ei kuitenkaan ollut suoraa merkitystä. Meille kristillisdemokraateille on hyvin vaikeaa osallistua sellaiseen hallitusyhteistyöhön, joka pohjautuu katteettomiin vaalilupauksiin ja hyvin hataralle pohjalle rakennettuun talouspolitiikkaan. On myös aihepiirejä, joissa arvomme ja näkemyksemme ovat kaukana vasemmistopuolueiden kannoista, kuten sukupuolen määrittäminen omalla ilmoituksella tai perhevapaajärjestelmän kiintiöittäminen.

Onko Rinteen hallitukselle vaihtoehtoja? Kolme oppositiopuoluetta pystyisivät muodostamaan hallituspuolue Keskustan kanssa tukevan 113 edustajan enemmistöhallituksen. Vaihtoehto on olemassa, ja tämä varmaankin muistetaan myös hallituksen palaverissa ja hallituspuolueiden puoluetoimistoilla.

Hyvät puoluekokousedustajat,

Talous ja talouskasvu eivät ole mikään itseisarvo. Huoli taloudesta on ennen kaikkea huolen kantamista yhteiskunnan heikommista. Ilman kestävästä taloutta meillä ei ole yhteiskuntaa, joka pystyy huolehtimaan vanhuksista, sairaista ja lapsista. Hyvinvointivaltio tarvitsee kestäväälle pohjalle rakennettua taloutta ja korkeaa työllisyysastetta. Kristillisdemokraattisen talousajattelun keskiössä on sosiaalinen markkinatalous. Haluamme edistää sellaista politiikkaa, jolla kannustetaan ihmisiä työntekoon ja yrittäjyyteen. Samalla luodaan edellytykset sille, että voimme huolehtia kaikkein heikommassa asemassa olevista kansalaisista.

Pääministeri Rinteen hallitusohjelmaa ei ole rakennettu kestäväälle pohjalle. Hallitus on päättänyt, että työllisyysaste nousee 75 prosenttiin ja jostain syntyy 60 000 uutta työpaikkaa. Tämän oletuksen varaan ollaan tekemässä merkittäviä pysyviä menolisäyksiä ja samalla hallitus ajattelee tasapainottavansa valtion talouden vuoteen 2023 mennessä.

Tämä kuulostaa toki hyvältä suunnitelmalta. Ongelma on se, että hallituksen toimet ovat ristiriidassa tavoitteen kanssa. Veronkiristykset, erityisesti energian ja liikenteen osalta, kotitalousvähennyksen rajaaminen ja entisten työllistämismallien purku ilman tietoa uusista tulevat heikentämään työllisyyskehitystä. Valtion tuottavan omaisuuden myynti ja merkittävien pysyvien lisämenojen lisääminen tulevat pahentamaan alijäämää.

Hallitus on sulkenut silmänsä ja korvansa myös yhä vahvistuvilta viesteiltä siitä, että kansainvälinen taloussuhdanne on kääntymässä laskuun. Lisäksi Suomen EU-puheenjohtajuuskaudelle on kasaantumassa merkittäviä haasteita, jotka vaikuttavat talouteemme. Ensinnäkin Brexit, jonka huono toteutuminen tuntuu välittömästi vientivetoisessa taloudessamme.

Lisäksi on koko joukko talous- ja rahaliitto EMU:n syventämiseen tähtäviä hankkeita, jotka pahimmillaan lisäävät yhteisvastuuta, tulonsiirtoja ja Suomen nettomaksuosuutta. Näitä ovat muun muassa euroalueen oma budjetti, yhteinen talletussuoja pankeille ja Euroopan vakausmekanismin eli kriisirahasto EVM:n uudistaminen. Hankkeet ovat pitkin kevättä kaikessa hiljaisuudessa edenneet kansallisten ja EU-vaalien katveessa. Ja kuten vähän etukäteen pelkäsimme Italian hallituskriisi ja kuralla olevat pankit saattavat nekin olla vielä Suomen päänsärkynä. La Legan Matteo Salvinin näkemys taloudenpidosta viittaa pahasti Kreikan tielle.

Viimeisempien ennusteiden mukaan myös kotimassa kasvu ensi vuodelle on jäämässä puolen prosentin tietämille, kauaksi haaveillusta kahdesta prosentista. Vaikeaksi ennakoitu työmarkkinasyksy ei tuskaa helpota. Joten herääminen todellisuuteen tulee olemaan karu.

Vaikka hallitus lisää merkittävästi julkisia menoja, on se kuitenkin jo ehtinyt perua useita keskeisiä vaalilupauksia. Eläkeläisille luvattu vappusatanen on muuttumassa muutamiksi kympeiksi, jotka toki nekin ovat tarpeellisia, mutta kaukana siitä mitä moni pieneläkeläinen vaaliurnilla unelmoi. Vasemmistoliiton opiskelijoille lupaama opintotuen merkittävä 100 euron korotus muuttui 1,5 euron indeksikorotukseksi. Sen sijaan rahaa on löytynyt valtioshteereiden ja erityisavustajien määrän ja palkkojen lisäyksiin sekä puoluetukeen enemmän kuin yliopistoille. Nopeat ratayhteydet Itä-Suomesta, Turusta ja Tampereelta Helsinkiin muuttuivat selvittelyksi ja suunnittelupapereiden pyörittelyksi.

Hallituksen suunnittelema 300 miljoonan euron lisäys perusväylänpitoon sen sijaan on tarpeellinen ja siitä tulee pitää kiinni. Koko maan asuttuna pitäminen vaatii toimivia ja kunnossa olevia liikenneyhteyksiä koko maassa.

Elinvoimainen maaseutu tarvitsee puolustajan, ja tässä asiassa Kristillisdemokraatit tulee profiloitumaan entistä enemmän tulevan vaalikauden aikana. Erityisen hankala tilanne on haja-asutusalueella asuvien ikäihmisten kohdalla; heillä työurat ovat olleet pienipalkkaisempia ja rikkonaisempia, tai eläkettä on kertynyt vain osasta työurasta kuten monella maanviljelijän puolisolalla. Rakennusten arvo on romahtanut, kirkonkylälle ei ole vara muuttaa, ja auto olisi välttämätön liikkumisen kannalta.

Tässä tilanteessa asumisen, energia ja liikkumisen suunnitellut veronkiristykset osuvat kipeästi. Tai puuko Keskusta tosiaan Rinteen hallituksessa tälle haja-asutusalueiden kurittamiselle? Lisäksi EU-budjetin kautta ollaan leikkaamassa pahimmillaan jopa yli 400 miljoonaa euroa ennestäänkin kannattavuuskriisissä kamppailevan maatalouden osalta. Tätä ei tule hyväksyä! Suomen on EU-puheenjohtajamaana pystyttävä puolustamaan myös omia etuja.

Huomionarvoista on se, että hallitusohjelmassa mainitaan sana "ilmastonmuutos" kokonaista 114 kertaa. Sana väestöpolitiikka taas saa ainoastaan neljä merkintää. Tämä tilanteessa, jossa syntyvyys on laskenut merkittävästi jo kymmenen vuotta ja on tällä hetkellä historiallisen alhaalla.

Kristillisdemokraatit edistävät vakaata väestöpolitiikka ja kannamme huolta sekä syntyvyydestä että vanhusten hoivasta. Perheitä tulee tukea kasvatustyössä kuunnellen perheiden toiveita ja tarpeita. Pakkokiintiöiden sijaan perhevapaat pitää tehdä joustavimmiksi ja perheiden valinnanvapautta korostaen.

Hallitusohjelmaan on kirjattu lupaus vanhusasianvaltuutetun viran perustamisesta. Tästä kirjauksesta voimme kyllä antaa tunnustusta KD-Naisille, jotka varapuheenjohtaja Tiina Tuomelan johdolla lanseerasivat kansalaisaloitteen ja omalle kenttävällemme, joka ahkeroi allekirjoitusten metsästämisessä. Vaikka vaadittu 50 000 nimeä jäi saavuttamatta, asia nousi kauttamme julkisuuteen, ja kun vanhustenhoidon heikko tilanne ja ongelmat nousivat keskusteluun, myös muut puolueet tulivat aloitteen taakse ja ottivat sen vaaliohjelmiinsa.

Hyvät puoluekokousedustajat,

Ilmastopoliitikka on ollut viime aikoina vahvasti esillä muuallakin kuin Rinteen hallituksen hallitusohjelmassa. Se on aihe, joka jakaa kansaa. Kristillisdemokraatit haluavat suojella ympäristöä viljelyn ja varjelen periaatteiden mukaisesti. Luonnon monimuotoisuus ja puhdas elinympäristö niin ihmisille kuin eläimille ovat meille enemmän kuin tärkeitä.

Ilmaston muutoksesta ei pidä kuitenkaan tehdä keppihevosta, jonka varjolla toteutetaan ideologisesti väritettyjä hankkeita. Ei pidä myöskään paniikissa tehdä hätäisiä ja huonosti perusteltuja päätöksiä. Kokoomuksen ehdottama turpeen käytön verotuen poistaminen on yksi tällaisista ehdotuksista. Niin kauan kun poltamme ulkomailta tuotua kivihiiltä, ei ole mitään järkeä poistaa kotimaista energiaa energiapaletistamme.

On myös omituista joidenkin ideologisten tahojen asettaa lapsiluvun vähentäminen ilmastopoliittiseksi tavoitteeksi tilanteessa, jossa Suomi harmaantuu ja tarvitsimme kipeästi hyvinvointiyhteiskuntaan työntekijöitä verojen ja eläkkeiden maksajiksi. Jos valtio alkaa määrätä lapsiluvun tai mitä kukin syö, ollaan matkalla kohti totalitääristä järjestelmää.

Sen sijaan Kristillisdemokraattien tapa on ohjata yhteiskunnan ja yksilön valintoja esimerkiksi julkisten hankintojen ja kulutusta ohjaavan veropoliitiikan muodossa. Kannustimme vero-ohjelmassamme muun muassa terveellisempään ruokavalioon hedelmien, vihannesten ja kasvien alemmilla alv-kannoilla ja energiansäästöön lämpöpumppujen alemmalla arvonlisäverolla.

Emme myöskään suhtaudu ihmisten huoleen vähätellen tai välinpitämättömästi. Ilmasto- ja ympäristö ovat esimerkkejä ongelmista, jotka vaativat ylisukupolvista ajattelua ja rajat ylittävää yhteistyötä. Meidät on kutsuttu kantamaan vastuuta ja ajattelemaan tulevaisuuteen - lastenlastemme sukupolviin.

Jatkuvasti lisääntyvään materiaalisen kuluttamisen varaan rakentuva ajatus hyvästä elämästä ja talouskasvusta pohjautuu ihmiskuvaan, joka ei ole kristillinen. Kristillisdemokraattisessa ajattelussa keskeisiä hyveitä ovat myös tyytyväisyys ja kohtuullisuus. Globaali talousjärjestelmä, samoin kuin elämäntapamme, sisältää kestäättömiä piirteitä ja on mahdollistanut ahneutta ja hyvin lyhytnäköisen elämäntavan.

On totta, että Suomi on kooltaan pieni maa ja päästömmme ovat vain promilleluokkaa maailman kokonaispäästöistä, mutta pienikin voi joskus olla ketterä ja sitä kautta merkittävä kokoaan suurempi tekijä laajassa kuvassa. Päästöjen vähentämisessä tulisi keskittyminen olla ensisijaisesti asioissa, joilla on potentiaalista merkitystä globaalilla tasolla.

Tällä hetkellä metsäpalot raivoavat Amazonilla ja Siperiassa tuottaen valtaiset kertapäästöt, ja meillä Suomessa ei saisi enää harjoittaa kestävä metsäpolitiikkaa, joka on moninkertaistanut metsiemme kasvun 1950-luvulta lähtien ja kasvattanut hiilinieluja.

Elinkeinoelämä ympäri maailmaa on jo huomannut, että fossiilivapaa energiantuotanto ja muut ilmaston kannalta paremmat ratkaisut ovat myös tuottoisaa liiketoimintaa. Suomi ei ole tässä tuotannon muutoksessa pelkästään häviöjä vaan myös hyötyjä, sillä monet suomalaiset teollisuusyritykset ovat ilmastoystävällisemmän teknologian edelläkävijöitä. Puhumattakaan metsäosaamisesta, jossa meillä on paljon annettavaa myös kehitysyhteistyön kautta kolmansiin maihin.

Suomen tärkein rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa, samoin kuin muiden ympäristöongelmien ratkaisussa, on kehittää ja tarjota teknologisia innovaatioita ja yhteiskunnallisia toimintamalleja maailmalle.

Meillä on siis paljon annettavaa. Ilman positiivista, ratkaisukeskeistä asennetta maailman ongelmiin, ajaudumme helposti passiivisuuteen ja fatalismiin. Me tarvitsemme toivon näköaloja ja Lutherin asennetta: "Vaikka huomenna tulisi maailmanloppu, tänään istutan omenapuun".

Hyvät kuulijat,

Ilmastonmuutoksen ohella maahanmuutto on keskeinen teema myös tulevilla vaalikaudella. Kristillisdemokraattien maahanmuuttolinja on ollut kestävällä pohjalla jo pitkään. Maahanmuuton pitää olla hallittua ja kontrolloitua. Suomeen ei saa muodostua meidän oikeusjärjestyksen vastaista rinnakkaisyhteiskuntaa, jossa esimerkiksi naisten ja tyttöjen tasa-arvo ja turvallisuus mitätöidään. Turvapaikan hakuprosessia pitää tehostaa ja kielteiset turvapaikkapäätökset panna täytäntöön.

EU-maiden yhteistyötä rajaturvallisuuden lisäämiseksi ja palautusten nopeuttamiseksi pitää tehostaa. Yhteisestä linjasta pitää tehdä päätöksiä ennen kuin ryhdytään mihinkään toimenpiteisiin. Vaikka Suomi on EU:n puheenjohtajamaa, ei meidän olisi tullut ryhtyä symbolisiin tekoihin, kuten hallitus sisäministeri Ohisalonen johdolla nyt teki ottaessaan vastaan Italian hallituksen torjumalta pakolaislukselta vastaan kahdeksan turvapaikanhakijaa. Tällä tavalla kannustetaan pakolaisia lähtemään vaaralliselle matkalle ja tuetaan ihmissalakuljettajien kyynistä liiketoimintaa.

Meidän linjamme on ollut korostaa apua kehitys yhteistyön kautta lähtömaihin ja pakolaisleireille sekä kiintiöpakolaisjärjestelmää, jonka kautta kohdennamme avun jo pakolaisstatuksen omaaville, kaikkein heikoimmassa asemassa oleville.

Näihin heikommassa asemassa oleviin kuuluvat myös muslimimaiden vähemmistökristityt, jotka ovat lähes kaikissa näissä maissa vainon kohteena. Myös kristityiksi kääntyneiden turvapaikanhakijoiden tilanne huolestuttaa. Maahanmuuttovirastossa suoritettavan uskonnon ja vakaumuksen aitouden arvioinnin tulisi kunnioittaa ihmisoikeuksia eikä lähettää kuolemanvaaraan lähtömaassaan tai Suomessa turvapaikkaprosessin aikana uskontoaan vaihtaneita ihmisiä.

Hyvät puoluekokousedustajat, hyvät kuulijat

Kuten kokouksen alkusanoissa viittasin, vietämme tänä vuonna tasavaltaisen hallitusmuotomme 100-vuotisjuhlaa. Samalla kuitenkin on väitetty, että puoluejärjestelmä ja puolueet, jotka toimivat kansan tahdon välitysmekanismina edustuksellisessa demokratiassa ovat kriisissä.

Tutkija Juhana Aunesluoma kirjoittaa aiheesta kuvaavasti: "Keskinäinen luottamus on heikentynyt: kansa ei luota edustajiinsa, jotka puolestaan pelkäävät kannattajiensa reaktioita. Poliittisten puolueiden jäsenmäärät ovat viime vuosikymmeninä romahtaneet kaikkialla kehittyneissä demokratioissa. Puolueiden asema yhteiskunnallisten vaatimusten esittäjinä ja ideologisina innovaattoreina on heikentynyt. Jäljelle on jäänyt rooli hallitusvallan käyttäjänä. Etäisyyden kansalaisiin ja kansalaisyhteiskuntaan kasvaessa on puolueiden suhde valtioon ja vallankäytön vanhoihin rakenteisiin vastaavasti tiivistynyt. Kehitys ei ole ollut omiaan lisäämään puolueiden uskottavuutta vapaan kansalaistoiminnan työssijana ja todellisina yhteiskunnallisina muutosvoimina."

Tässä tilanteessa on myös meillä KD:ssä haaste vastattavana. Olemmeko uskottava kansalaistoiminnan työssija ja yhteiskunnallinen muutosvoima – vai pitääkö jotakin muuttua? Ideologisena innovaattorina olemme ainakin halunneet olla, ja sitä varten on perustettu muun muassa puoluetta lähellä oleva Ajatushautomo Kompassi. Olemme sen puitteissa ja kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa järjestämässä laadukkaita seminaareja ja julkaisuja myös tulevana kautena.

Samoin kenttäväen osaamista kerääviin teemaryhmiin ja väkirikkaimman alueemme kannalta tärkeään Metropoliryhmään tulee jatkossakin panostaa. Yhteiskunnallisena muutosvoimana toiminen edellyttää yhteistyötä paitsi muihin puolueisiin niin myös hyvää linkittymistä kansalaisjärjestöihin ja edunvalvontaryhmiin. Meilläkin kansanedustajista jokainen on mukana jonkun valtakunnallisen järjestön hallituksessa tai puheenjohtajistossa luomassa yhteyksiä ja kontakteja.

Politiikassa puolestaan keskeistä on ideologia, sen viestiminen ja sitä edustavat toimijat. Näiden kaikkien osa-alueiden kohdalla on parannettavaa. On kriittisesti arvioitava mitä asioita korostamme, jotta saisimme suuremman tuen kansalaisilta politiikallamme. Viestinnän kehittämistä on edelleen jatkettava, koulutustoimintaan panostettava uudelleen perustettavan KD Akatemian kautta ja uusia aktiivisia toimijoita rekrytoitava mukaan.

Vaalitutkimukset kertovat, että keskeisiä ihmisten huolenaiheita ovat taloudellinen epävarmuus, ilmastonmuutos, sisäinen turvallisuus sekä maahanmuuttoon liittyvät ongelmat. Monet näistä kysymyksistä ovat globaaleja ja vaikeasti hahmotettavissa, samoin niihin liittyvät johtajuuskysymykset. Nämä kysymykset kuitenkin myös jakavat ihmisiä. Jos yhteiskunnan koheesio, se tunne, että elämme suunnilleen samassa maassa ja samassa "kertomuksessa", heikkenee oleellisesti, emme pysty enää ratkaisemaan yhtään mitään ongelmia. Toisaalta on sanottu, että poliittinen kenttä ei jakaudu enää ensisijaisesti asioiden vaan identiteettien rakennusaineiden, kuten uskonnon, elämäntavan, etnisyyden, kansallisuuden, yhteiskuntaluokan ja sukupuolen mukaan. Tällöin mielikuvien luominen poliittisesta ryhmästä esimerkiksi ainoana maaseudun, suomalaisuuden, yrittäjyyden tai muun sellaisen identiteetin puolustajana nousee poliittisia ohjelmia tärkeämmäksi.

Oman puolueemme, silloisen Kristillisen Liiton, perustajat linjasivat jo yli 60 vuotta sitten identiteettimme: edustamme "kristillis-isänmaallista suuntausta maassamme". Siltä pohjalta työtä on tehty kaikki nämä vuodet. Siksi on ollut hivenen hämmäntävää seurata mediaa, joka on yrittänyt niputtaa meitä yhteen milloin minkäkin puolueen kanssa. Viime aikoina meitä on yritetty sulauttaa yhteen varsin nuoren puolueen perussuomalaisten kanssa, toisaalta samaa yritystä oli vuosikymmenten aikana silloisen Keskustapuolueen suhteen. Olemme toki yhteistyökykyinen puolue joka suuntaan, mutta myös ainut kristillisdemokraattisen ideologian edustaja suomalaisessa puoluekentässä. Pidämme kiinni omista kristillisdemokraattisista arvoista, jotka pohjaavat kristilliseen ihmiskuvaan, jokaisen elämän arvoon ja lähimmäisyyteen.

Toimiva demokratia edellyttää myös perusvapauksien, kuten sanan-, mielipiteen- ja uskonnonvapauden, olemassaoloa. Tämä on helppoa nähdä maissa, joissa nyt kuplii kuten Venäjällä ja Turkissa tai Kiinan alaisuudessa Hong Kongissa. Toisaalta niin meillä kuin muualla länsimaissa on taas havaittavissa mielipiteiden vahvaa polarisoitumista. Yleisesti ottaen keskustelu ympäristö tuntuu sietävän huonosti erilaisia massasta poikkeavia näkökulmia, jotka liittyvät esimerkiksi kristilliseen vakaumukseen. Meillä on nyt omankin väen keskuudessa hämmäntävä kokemus. Joku tekee tutkintapyynnön, kun kirkkovaltuutettu Päivi Räsänen käy kirkkojärjestystä toteuttaen keskustelua oman kirkkokuntansa opillisista linjauksista ja siitä nousevasta toiminnasta sekä julkaisee Raamatun jakeita sisältävän kuvan. Vielä käsittämättömämmäksi asian tekee se, että poliisi nyt aloittaa tästä opillisesta linjakeskustelusta esitutkinnan rikosnimikkeellä "kiihottaminen kansanryhmää vastaan".

Ei tule poliisilta työt loppumaan, jos jokainen, joka on pahoittanut mielensä kirkkojen ja seurakuntien syntikäskyksistä käytävissä keskusteluissa, päättää tehdä tutkintapyynnön ja niissä edetään esitutkintaan. Puhumattakaan kun päästään kirkkojen välisiin tai peräti uskontojen välisiin keskusteluihin. Uskonnollisessa keskustelussa ja kielenkäytössä on voitava puhua ja argumentoida teologisella sanastolla. Joku kirjoitti Facebookissa, että "nyt ovat uskovien vainot lähellä". Pikemminkin lähempänä on itesesensuuri, jossa opillisissa keskusteluissa kukaan ei kohta uskalla sanoa mitään tai niitä ei enää uskalleta edes käydä. Kuitenkin avoin ja erilaisia näkökulmia sietävä keskustelukulttuuri on paras perusta rakentavalle yhteiskunnalle. KD puolustaa jatkossakin yhteiskuntamme perusvapauksia; niin sanan-, uskonnon-, kuin mielipiteen osalta.

Hyvät ystävät, Meillä on täällä Oulussa hieno mahdollisuus käydä kaksi päivää keskustelua puolueen politiikasta, organisaation kehittämisestä ja henkilövalinnoista. Tämä evästys on tärkeää niin eduskuntaryhmälle kuin tulevalle puheenjohtajistolle. Toivon meille kaikille antoisaa ja aktiivista puoluekokousta!